

„Listopadova noč“ predočuje trenotek izbruha vstaje 29. listopada 1830. leta v Varšavi. „Varšavjanka“ je tragična pesem o junaškem boju in smrti enega oddelkov generala Chłopickega tretji dan bitke pri Grochovu, 25. svečana 1831. leta, „Lelewel“ pa ilustruje duševno borbo, ki sta jo borili med sabo dve najmočnejši politično-narodni stranki v Varšavi pod vodstvom kneza Adama Czartoryskega, načelnika zmerne stranke, in Joahima Lelewela, vodje revolucionistov, — to nesrečno borbo, ki je povstala že ob koncu vstaje, v avgustu leta 1831., provzročila razdor v itak že slabem poljskem taboru in njegov zadnji poraz.

Nas tu zanima pred vsem čas začetka vstaje, ki jo je mogočno predočil Wyspiański v enem svojih zadnjih, a najpriljubljenejših del, v „Listopadovi noči“.

Da laže razumemo dramo samo, se moramo spoznati nekoliko s historičnim ozadjem in postavami krvavega momenta v borbi za nezavisno Poljsko.

(Dalje prihodnjič.)

Židovsko dekle.

Kot orientalskih divnih rož dehtenje
mameč na dušo lega in srce,
omamilo je misli mi blestenje
mladosti tvoje, židovsko deklé!

O solnčni sen pomladi rožne moje,
v drhtečutih strunah duše skrit,
zvoneč si vstala v zvokih pesmi svoje,
visoke moje pesmi Sulamit!

Ti tvoji zlati plameneči lasi
so kakor zarij vihrajočih žar,
bledé pred njimi zvezd blesteči pasi
in gasne meseca srebrni čar.

O Berenike moja, sen opojni!
V tonoci dan čez morje ladja gre
življenja mojega v pristan pokojni
ljubavi tvoje, židovsko deklé!

Vojeslav Molè.